

Kolarin kunnan konserniohje

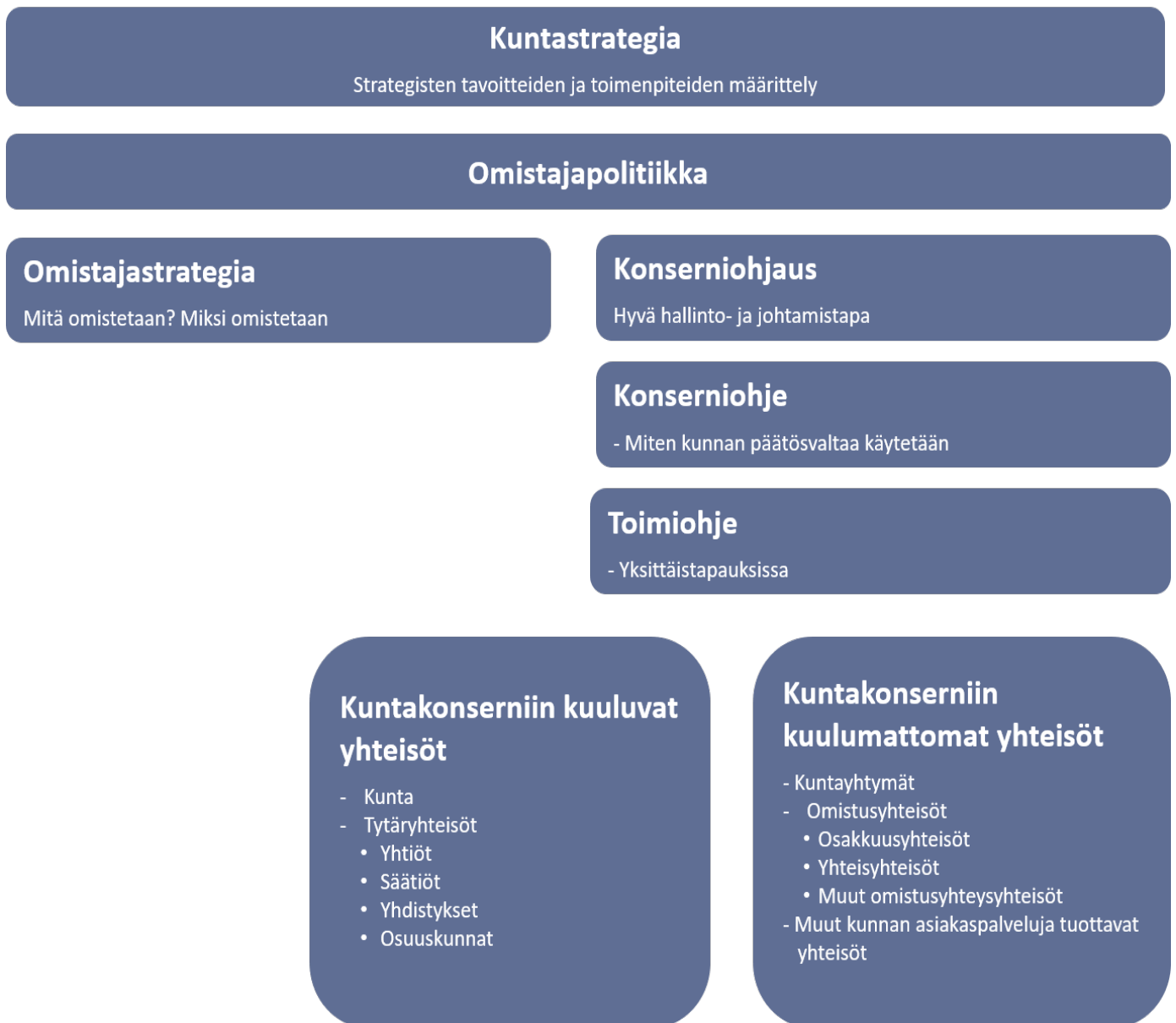
Hyväksytty
Kunnanvaltuusto 14.11.2024 § 32
Voimaantulo 1.1.2025

Sisällys

1 Omistajaohjauksen tarkoitus	4
2 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	5
3 Konserniohjeen soveltamisala ja sitovuus	5
4 Omistajaohjauksen ja konsernijohtamisen periaatteet	6
4.1 Omistajaohjaukseen periaatteet ja niistä päättäminen	6
4.2 Konsernijohto	6
4.2.1 Kunnanhallitus	6
4.2.2 Kunnanjohtaja	7
4.2.3 Tarkastuslautakunta	7
5 Konserniyhteisön hallitus	7
6 Kolarin kunnan konserniohje	8
6.1 Yleisperiaate	8
6.2 Talousarvio	8
6.3 Sijoituksista päättäminen	8
6.4 Takauksen ja vakuuden antaminen	8
6.5 Taloudenhoito	9
6.6 Raportointi	9
6.7 Seuranta	9
6.8 Keskitetyt konsernitoiminnot	10
6.8.1 Hankinnat	10
6.9 Riskienhallinnan järjestäminen	10
6.10 Varautuminen kriisitilanteisiin	10
6.11 Arkistointi	10
7 Kuntakonsernin valvonta ja tilintarkastus	10
8 Tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet	11
9 Hyvän hallinto- ja johtamistavan periaatteet	12
9.1 Yhtiökokous	12

9.2 Hallitus	13
9.2.1 Hallituksen tehtävät	13
9.2.2 Hallituksen puheenjohtaja.....	13
9.2.3 Hallituksen työskentely	14
9.2.4 Hallituksen jäsenten valinta	14
9.2.5 Hallituksen jäsenten lukumäärä, kokoonpano ja pätevyys.....	14
9.2.6 Hallituksen tiedonsaanti ja uuden hallituksen jäsenen perehdyttäminen	14
9.2.7 Hallituksen jäsenen riippumattomuus.....	15
9.3 Toimitusjohtaja.....	15
9.3.1 Asema ja tehtävät	15
9.3.2 Nimitys ja erottaminen	15
9.3.3 Toimitusjohtajasopimus	15
9.4 Palkkiot	15
9.4.1 Hallitusten jäsenten palkkiot	15
10 Tiedottaminen konsernia koskevista asioista	16
11 Konserniohjeen hyväksyminen	16
LIITE Kolarin kunnan tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät	17

1 Omistajaohjauksen tarkoitus

Kuva 1 Omistajaohjaus ja konserniohje

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä vaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet liittyvät ainakin perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, yhtiön strategiaan, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

2 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Omistajaohjauksen periaatteiden mukaan laaditulla Konserniohjeella huolehditaan Kolarin konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjauksesta kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Osakeyhtiömuotoisissa konserniyhtiöissä noudatetaan ensisijaisesti osakeyhtiölakia eli tämä ohje on toissijainen osakeyhtiölakiin nähden.

3 Konserniohjeen soveltamisala ja sitovuus

Kolarin konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä soveltuvin osin kuntayhtymiä ja osakkuusyhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajan tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä. Silloin kun kunta ei omista yksin tytäryhteisöä, tulee huomiota kiinnittää yhteisön omistajien yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumiseen. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Kirjanpitolaissa määräysvallalla tarkoitetaan tilannetta, jossa emoyhteisöllä on

- a. oikeus käyttää yli puolta kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä
- b. oikeus nimittää tai erottaa enemmistö kohdeyrityksen hallituksen tai siihen verrattavissa olevan toimielimen jäsenistä.

Kuntakonserniin kuuluvat säätiöt, joissa kunnalla on määräysvalta.

Edellä mainittujen yhteisöjen lisäksi kuntayhtymät voivat olla kunnan tytäryhteisöjä. Kuntayhtymien perussopimuksessa on yleensä rajattu yksittäisen jäsenen äänivaltaa siten, ettei kukaan jäsenistä käytä yli puolta kaikista äänistä. Kuntayhtymä ei tällaisissa tapauksissa ole minkään kunnan tytäryhteisö.

Kuntayhtymän yhdistelystä kunnan konsernitiolinpäätökseen noudatetaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia ohjeita.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöä, jossa emoyhtiöllä on joko yksin tai yhdessä muiden samaan konserniin kuuluvien konserniyhteisöjen kanssa merkittävä omistusosuus ja huomattava vaikutusvalta. Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteyksyritystä ja osakkuusyritystä.

Kolarin kunnan tytär- ja osakkuusyhteisöt tämän konserniohjeen hyväksymisajankohtana on lueteltu liitteessä.

Konserniohjeet eivät sido oikeudellisesti suoraan tytäryhteisöjen toimielimiä. Sitovuus syntyy vasta siinä vaiheessa, kun tytäryhteisön toimivaltainen elin, yleensä hallitus, on hyväksynyt ohjeet yhteisöä sitovaksi joko kokonaisuudessaan tai soveltuvien osin. Tällöinkin yhteisöjen toimielinten, niiden jäsenten sekä toimitusjohtajan velvoitteet ja vastuut määräytyvät kyseistä yhteisöä koskevan lainsäädännön mukaan.

4 Omistajaohjauksen ja konsernijohtamisen periaatteet

4.1 Omistajaohjaukseen periaatteet ja niistä päättäminen

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta siten, että valtuusto

- päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista ja omistajaohjauksen periaatteista
- hyväksyy konsernitiilinpäätöksen
- hyväksyy konserniohjeen
- hyväksyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet.

4.2 Konsernijohto

Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

Kolarin kunnan konserniohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaa konsernijohto, jonka muodostavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

4.2.1 Kunnanhallitus

Kolarin kunnan hallintosäännön 5 luvussa määritellään konsernijohtoon tehtävät ja toimivaltan jako. Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta ja Konserniohjeen perusteella kunnanhallitus

- nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin
- antaa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole hallintosäännöllä annettu kunnan muulle viranomaiselle
- laatii ja ylläpitää osakassopimuksia osakkuusyhteisöissä

- koordinoi ja seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja taloutta ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista
- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä
- antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kunnan tilinpäätöksen yhteydessä
- nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksissa tehtävää päätöstä varten

4.2.2 Kunnanjohtaja

- johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan omistajaohjauspolitiikkaa noudattaen Kolarin kunnan hallintosääntöä
- seuraa kunnan omistajaohjauspolitiikan toteutumista ja raportoi kunnanhallitukselle
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle.

4.2.3 Tarkastuslautakunta

- laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Kunnanhallitus nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksissa tehtävää päätöstä varten.
- on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten.
- voi kutsua tytäryhteisön toimitelimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

Tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeus tytäryhteisöistä perustuu konserniohjeessa määrättyyn raportointiin ja mainittujen vastuuhenkilöiden valvontatehtävässään tytäryhteisöstä hankkimiin tietoihin. Tarkastuslautakunnalla tai sen yksittäisellä jäsenellä ei ole oikeutta saada tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja suoraan tytäryhteisöjen toimitelimitä tai vastuuhenkilöiltä. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Tilintarkastajan tehtävänä on tarkistaa, onko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitiinpäätös laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

5 Konserniyhtiön hallitus

Kuntalain 47 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Keskeistä on, että nimettävillä henkilöillä on kykyä ja taitoa arvioida tytäryhteisön toimintaa kunnan asettamien tavoitteiden ja hyväksymien strategioiden näkökulmasta.

Kunnan tytäryhteisön hallituksen valitsee kyseisen yhtiön yhtiökokous tai muu vastaava toimielin. Hallituksen jäsenten lukumäärä määräytyy asianomaisen yhteisön yhtiöjärjestyksen (tai vastaavan) mukaisesti, tai asianomaisen yhteisölainsäädännön perusteella.

6 Kolarin kunnan konserniohje

6.1 Yleisperiaate

Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus on toteutettava niin, että kuntakonsernin toiminta on taloudellisesti turvattua pitkällä aikavälillä. Tytäryhteisöjen ja kunnan edustajien osakkuusyhteisöissä tulee hankkia konsernijohtolta kunnan kanta merkittäviin asioihin ennen päätöksentekoa.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

6.2 Talousarvio

Kuntalain mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet kuntakonsernissa samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä.

6.3 Sijoituksista päättäminen

Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan kunnan toimialaan liittyvää sijoittamista ja kassavarojen sijoittamista. Lisäksi kunnalla voi olla toimeksiantona sijoitettavia lahjavaroja.

Konsernissa noudatetaan valtuuston hyväksymiä kunnan sijoitustoiminnan perusteita ja kunnanhallituksen antamia sijoitusohjeita.

Konserniyhteisön pääomasijoitusten tulee palvella kuntakonsernin toimialaan liittyviä tarkoituksia.

6.4 Takauksen ja vakuuden antaminen

Kuntalaissa (129 §) säädetään edellytyksistä, joilla kunta voi myöntää lainaa, takauksia tai

muita vakuuksia toisen velasta tai muusta sitoumuksesta.

6.5 Taloudenhoito

Yhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että kirjanpito ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Kirjanpidon tulee olla kirjanpitolaissa määriteltujen määräaikojen mukaisesti ajan tasalla ja se tulee säilyttää lain mukaisen määräajan. Lisäksi tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien tulee järjestää kirjanpitonsa niin, että sen perusteella voidaan laatia kuntalain edellyttämä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävällä tytäryhteisöllä tulee olla sama tilikausi kuin kunnalla, mikäli mahdollista. Jos tytäryhteisön tilikausi päättyy yli kolme kuukautta ennen tai jälkeen kunnan tilikauden päättymistä, on konsernitilinpäätökseen yhdisteltävä tytäryhteisön välitilinpäätös, joka laaditaan kunnan tilikauden päättymispäivälle.

Konsernin tilikausi on kalenterivuosi. Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kuntaan sen pyytämät tilinpäätöstiedot määräaikaan mennessä. Myös hyväksytty tilinpäätös ja toimintakertomus on toimitettava kuntaan niiden valmistuttua. Talousarvio seuraavalle vuodelle on toimitettava kuntaan 31.10. mennessä. Kunnan konsernijohto antaa vuosittain tarkempia ohjeita kunnan konsernitilinpäätökseen sekä talousarvion laadintaan tarvittavista tiedoista.

6.6 Raportointi

Kuntalain 116 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Tytäryhteisöt raportoivat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallitukselle puolivuositain. Kuntaa on tiedotettava olennaisista konserniyhtiön toimintaan vaikuttavista tapahtumista välittömästi niiden tultua ilmi. Raportointi voi olla sekä suullista että kirjallista.

Kuntalain 83 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan konsernijohtolta konsernijohtoon hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salsapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietojen saantioikeus koskee vain kunnanhallituksen päätöksentekoon vaikuttavia asioita ja kunnanhallitus päättää yhteisesti päätöksenteon tueksi pyydettävistä tiedoista. Tietopyyntö osoitetaan kunnanhallitukselle.

6.7 Seuranta

Kunnan konsernijohto ja tytäryhteisöjen toimitusjohtajat ja hallituksen puheenjohtajat pitävät yhden suunnittelu- ja neuvottelutilaisuuden vuosittain kunnan ja yhteisöjen strategioiden yhteensopivuuden varmistamiseksi ja vuositason toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi. Kyseinen tilaisuus on tarkoituksenmukaista järjestää elo-syyskuun kuluessa vuosittain. Tilaisuuden tulokset raportoidaan kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Konserniohjeessa mahdollistetaan, että tytäryhteisöjen toimitusjohtajat ja hallituksen puheenjohtaja voivat käydä kunnanvaltuuston kuultavana kaksi kertaa valtuustokaudessa.

6.8 Keskitetyt konsernitoiminnot

Konserniyhteisöille ei anneta sitovia ohjeita sisäisten palvelujen käytöstä, mutta konserniin kuuluvien yhteisöjen tulisi kuitenkin selvittää tukipalveluja hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden. Päätös keskitettyjen palvelujen käyttämisestä tehdään erikseen kussakin konserniyhteisössä.

6.8.1 Hankinnat

Konserniyhteisöt huomioivat hankinnoissaan hankintalainsäädännön asettaman kilpailuttamisvelvollisuuden.

6.9 Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan järjestämisessä noudatetaan kunnan riskienhallintapolitiikkaa, joka on määritetty Kolarin kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet -ohjeessa.

Kuntakonsernin riskit voidaan jaotella neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit (tai muu kunnan määrittelemä ryhmittely). Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä ja ulkoisia riskejä. Riskienhallinta toteutetaan talousarvion valmistelun yhteydessä. Tilinpäätöksen yhteydessä toimitetaan raportit sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta tilikauden aikana tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti.

Tytäryhtiöiden on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määritetty.

6.10 Varautuminen kriisitilanteisiin

Yhtiöllä on oltava ajan tasalla oleva valmiussuunnitelma, mikäli toiminnan luonne edellyttää varautumista kriisitilanteisiin.

6.11 Arkistointi

Kolarin konserniin kuuluvien tytär- ja osakkuusyhteisöjen sekä kuntayhtymien on tehtävä päätös siitä, mihin pysyvästi säilytettävä asiakirja-aineisto sijoitetaan sen jälkeen, kun yhtiö tai yhteisö ei enää niitä toiminnassaan tarvitse. Mikäli asiakirjat päätetään sijoittaa kunnan arkistoon, on yhtiön tai yhteisön noudatettava arkistotoimensa hoidossa soveltuvien osin kunnan arkiston ohjeita.

7 Kuntakonsernin valvonta ja tilintarkastus

Kuntalain 48 §:n mukaan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto (kunnanhallitus ja kunnanjohtaja). Tytäryhteisöiden tulee huolehtia siitä, että yhteisöissä on määritetty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja että yhteisöissä seurataan valvonnan toimivuutta.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on konsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita sekä miten konsernivalvontaa

on tarkoitus kehittää.

Kuntalain 122 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Kolarin konserniin kuuluvan tytäryhteisön tilintarkastuksesta päävastuulliseksi henkilöksi voidaan valita kunnan valitseman tilintarkastusyhteisön palveluksessa oleva muu hyväksytty tilintarkastaja kuin JHT-tilintarkastaja sen mukaisesti kuin tilintarkastuslaissa on säädetty HT- ja KHT-tilintarkastajan kelpoisuudesta toimia yhteisön tilintarkastajana.

8 Tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet

Tytäryhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan selvitettävä konsernijohtoon ennakkoarvioita asiaan silloin, kun päätettävä asia koskee muun muassa alhaalla olevassa listassa esitettäviä asioita. Kun tytäryhteisössä on useampia omistajia, on huomioitava omistajien yhdenvertaisuusperiaate. Osakeyhtiössä noudatetaan ensisijaisesti osakeyhtiölain säädöksiä.

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan/liikevaihtoon nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen

- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen, konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Ennakkokäsityksen hankkimisessa ei ole kysymys yhteisön sisäisen päätöksenteon tai yhteisöä koskevan lain mukaisen toimitusjohtajan tai hallituksen vastuun siirtämisestä kunnanhallitukselle tai konsernijohdolle eikä se merkitse minkäänlaisen oikeudellisen yhteisvastuun synnyttämistä. Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekovoimalla, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

Tytäryhteisön hallitus tekee päätöksen, että hallitus toimittaa hallituksen kokousten esityslistat kunnanjohtajalle nähtäväksi, jolla osaltaan varmistetaan tiedonantovelvoitteen täyttyminen. Ennen esityslistojen toimittamista tytäryhtiö varmistaa, että liikesalaisuuksien säilyminen taataan. Kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen puheenjohtaja voidaan kutsua tarvittaessa yhtiön hallituksen kokoukseen.

9 Hyvän hallinto- ja johtamistavan periaatteet

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen hyväksyy kunnanhallitus ja tytäryhteisöjen hallitukset. Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kunnassa ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksyttyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

9.1 Yhtiökokous

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin päätöksentekaelin, jossa osakkeenomistajat osallistuvat

yhtiön ohjaukseen ja valvontaan. Hallitus valitsee varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä järjestäytymiskokouksessa keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Tilikauden aikana yhtiössä on järjestettävä yksi varsinainen yhtiökokous. Tarvittaessa järjestetään ylimääräisiä yhtiökokouksia.

Yhtiön hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Yhtiön hallituksen jäsen ei voi toimia yhtiökokousedustajana kokouksessa, jossa päätetään vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenille.

Yhtiökokousta järjestettäessä on pidettävä tavoitteena sitä, että osakkeenomistajat voivat mahdollisimman laajasti osallistua päätöksentekoon yhtiökokouksessa ja, että osakkeenomistajien saatavilla on ennen yhtiökokousta riittävästi tietoa käsiteltävistä asioista. Yhtiökokoukskutsussa tulee olla kokouksessa käsiteltävien asioiden edellyttämät liitteet, jotta kokoukseen voidaan valmistautua asianmukaisesti.

Yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan sekä toimitusjohtajan tulee olla läsnä yhtiökokouksessa osakkeenomistajien ja yhtiön toimielinten välisen vuorovaikutuksen edistämiseksi ja osakkeenomistajien kyselyoikeuden toteuttamiseksi.

Allekirjoitetusta yhtiökokouspöytäkirjasta tulee lähettää jäljennös kunnan yhtiökokousedustajalle viipymättä sen valmistuttua.

9.2 Hallitus

9.2.1 Hallituksen tehtävät

Hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lähtökohtaisesti osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan, ja niitä täsmennetään hallituksen työjärjestyksellä. Hallituksen yleiset tehtävät määritellään osakeyhtiölain 6 luvun 2 §:ssä. Siinä sanotaan, että hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesti järjestämisestä. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty (OYL 6:2§). Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista, hyväksyy riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toimivuuden.

Yhtiön hallituksen jäsenten tulee huolehtia siitä, että kaikkien osakkeenomistajien etu tulee tasapuolisesti huomioon otetuksi. Hallituksen jäsenet eivät edusta yhtiössä heitä jäseneksi ehdottaneita tahoja, vaan huolehtivat yhtiön edusta.

Hallitus on kollektiivisesti vastuussa päätöksistä. Vastuu voi tietyin edellytyksin syntyä, vaikka jäsen on ollut poissa hallituksen kokouksesta. Korvausvastuu voi syntyä mm. huolellisuusvelvoitteen laiminlyönnistä tai osakeyhtiölain, muun lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomisesta (ks. Osakeyhtiölaki luku 22 §1).

9.2.2 Hallituksen puheenjohtaja

Hallituksella on oltava puheenjohtaja. Puheenjohtajan valitsee hallitus, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty tai hallitusta valittaessa ole toisin päätetty.

Hallituksen puheenjohtajan tehtävät määrittelee yhtiön hallitus.

9.2.3 Hallituksen työskentely

Hallitus työskentelee ja tekee päätöksensä hallituksen kokouksissa kollektiivisena elimenä. Hallituksen puheenjohtajalla ei ole oikeutta tehdä yksin päätöstä hallituksen puolesta, ellei hallitus ole nimenomaisesti erikseen valtuuttanut hallituksen puheenjohtajaa päättämään jostakin yksittäisestä asiasta.

Hallituksen tulee kokoontua tarpeenmukaisesti tehtäviensä toteuttamiseksi.

Toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus saada eriävä mielipiteensä merkityksi pöytäkirjaan.

Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on läsnä yli puolet jäsenistä, jollei yhtiöjärjestyksessä muuta johdu.

9.2.4 Hallituksen jäsenten valinta

Kunnanhallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhtiöiden hallituksiin. Hallituksen jäsenten toimikausi on määräaikainen. Hallituksen jäseneksi ja varajäseneksi valittavalta on ennen valintaa saatava suostumus tehtävään. Kuntakonserniin kuuluvissa yhtiöissä tai yhtiöissä, joissa kunnilla on enemmistö, hallituksen kokoonpanossa noudatetaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (609/1986).

9.2.5 Hallituksen jäsenten lukumäärä, kokoonpano ja pätevyys

Kunnanhallitus ottaa yhtiöjärjestyksen puitteissa kantaa yhtiön hallitukseen valittavien jäsenten määrään. Kokoonpanossa tulee ottaa huomioon yhtiön toiminnan tarpeet ja yhtiön kehitysvaihe. Hallituksen tehtävien ja tehokkaan toiminnan kannalta on tärkeää, että hallitus koostuu jäsenistä, joilla on riittävä ja monipuolinen osaaminen sekä toisiaan täydentävä kokemus.

Hallituksen jäseneksi valittavalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys ja mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituksen jäsenillä tulee olla tarkoituksenmukainen ja riittävä toimialan, organisaation toiminnan sekä hallinnon ja johtamisen asiantuntemus.

9.2.6 Hallituksen tiedonsaanti ja uuden hallituksen jäsenen perehdyttäminen

Yhtiön hallitukselle on annettava riittävät tiedot yhtiön toiminnasta. Yhtiön hallituksen yksittäisen jäsenen on osoitettava mahdolliset tiedonsaantipyyntönsä yhtiön toimitusjohtajalle tai yhtiön hallituksen puheenjohtajalle, jotka puolestaan huolehtivat siitä, että pyydetty tiedot tulevat tarpeellisessa määrin koko yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan tietoon. Yhtiön hallituksen jäsenellä ei ole oikeutta osoittaa pyyntöään suoraan yhtiön organisaatiolle tai konsernin yksittäiselle toimihenkilölle.

Uusi hallituksen jäsen perehdytetään yhtiön toimintaan. Hallituksen jäsenten tulee huolehtia jatkuvasti tiedollisesta ja taidollisesta kehittymisestään.

9.2.7 Hallituksen jäsenen riippumattomuus

Hallituksen keskeinen tehtävä on valvoa yhtiön toimivan johdon toimintaa. Valvonnan edistämiseksi hallituksen jäsenen on oltava yhtiöstä aidosti riippumaton. Hallituksen jäsen ei ole riippumaton, jos

- jäsenellä on työ- tai toimsuhde yhtiöön
- jäsen saa yhtiöltä tai yhtiön toimivaan johtoon kuuluvilta henkilöiltä vähäistä suuremman korvauksen hallitustehtäviin liittymättömistä palveluista tai muusta neuvonnasta, esimerkiksi konsulttitehtävistä yhtiössä
- jäsen kuuluu toimivaan johtoon toisessa yhtiössä ja yhtiöiden välillä on asiakkuus, toimittajuus tai yhteistyösuhde, joka on merkittävä toiselle yhtiölle
- jäsen on yhtiön tilintarkastaja, nykyisen tilintarkastajan yhtiökumppani tai työntekijä taikka jäsen on yhtiökumppani.

9.3 Toimitusjohtaja

9.3.1 Asema ja tehtävät

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön operatiivista hallintoa lain ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa mm. yhtiön kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä.

Toimitusjohtajalla on itsenäinen vastuu tehtäväpiiriinsä kuuluvien asioiden hoitamisesta.

9.3.2 Nimittäminen ja erottaminen

Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan. Yhtiön hallituksen puheenjohtajan on hankittava konsernijohdolta ennakkokäsitys tytäryhtiön toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa valintaan ja palkkaukseen sekä mahdollisen tulospalkkiojärjestelmän käyttöönottoon tai sen muutokseen. Yhtiön toimitusjohtajalta ja hänen sijaiseltaan on saatava ennen nimitystä suostumus tehtävään.

9.3.3 Toimitusjohtajasopimus

Toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeisistä ehdoista on laadittava yhtiön ja toimitusjohtajan välillä kirjallinen toimitusjohtajasopimus, jonka yhtiön hallitus hyväksyy.

Hallituksen puolesta sopimuksen allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja. Ennen toimitusjohtajasopimuksen hyväksyntää on yhtiön hallituksen puheenjohtajan hankittava konsernijohdon ennakkokäsitys toimitusjohtajasopimukseen.

9.4 Palkkiot

9.4.1 Hallitusten jäsenten palkkiot

Hallitusten jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous.

Hallituksen puheenjohtajalle voidaan maksaa vuosipalkkioita, jos liiketoiminnan laatu ja laajuus sitä edellyttävät. Hallituksen jäsenet eivät voi olla osallisena tulospalkkio- ja muissa vastaavissa järjestelmissä. Mikäli hallituksen jäsenelle maksetaan edellä mainittujen kouspalkkioiden lisäksi palkkiota myös muulla perusteella, niistä on aina ilmoitettava hallitukselle ja ne on kirjattava hallituksen pöytäkirjaan.

10 Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

11 Konserniohjeen hyväksyminen

Kolarin kunnan konserniohjeen hyväksyy kunnanvaltuusto. Konserniohje käsitellään ja hyväksytään yhteisöjä sitoviksi kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa. Ohje annetaan tiedoksi myös osakkuusyhteisöjen hallituksille. Kunnanvaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista erikseen.

LIITE

Kolarin kunnan tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät

Kolarin kunnan konserniin kuuluvat kunnan määräysvallassa olevat seuraavat yhteisöt:

- Kiinteistö Oy Kolarin Hallinto- ja toimintakeskus
- Kolarin Vuokra-asunnot Oy
- Tunturi-Lapin Vesi Oy
- Tunturi-Lapin Reitit Oy

Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä:

- Asunto Oy Kolarin Ylläsloiste
- Asunto Oy Kolarin Ylläsvalo
- Asunto Oy Kolarin Ruukinpuisto
- Lapin liitto

Yhdistelemättömät omistusyhteisyrietykset:

- Kuntarahoitus Oy
- Rovaniemen koulutuskuntayhtymä REDU
- Ylläksen Markkinointi Oy
- Tornionlaakson Sähkö Oy
- Lapin informaatioteknologia LapIT Oy
- Sarastia Oy
- Meri-Lapin kuntapalvelut Oy